

Vlaams
Parlement

ingediend op **332** (2019-2020) – Nr. 2
7 juli 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Loes Vandromme en Stijn Bex

over het voorstel van resolutie

van Elisabeth Meuleman en Hannelore Goeman

**over enkele noodzakelijke aanpassingen
in de projectoproep rond zomerscholen**

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Sihame El Kaouakibi;
Stijn Bex, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Steven Coenegrachts;
Johan Danen, Gustaaf Pelckmans;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

Documenten in het dossier:

332 (2019-2020) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door de indieners	4
2. Bespreking	6
3. Stemming	10

Op 4 juni 2020 besprak de Commissie voor Onderwijs het voorstel van resolutie over enkele noodzakelijke aanpassingen in de projectoproep rond zomerscholen.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissie-secretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door de indieners

Elisabeth Meuleman situeert dat de deadline voor de indiening van projecten in het kader van de zomerscholen 5 juni is.

Het voorstel van resolutie wil volgens het lid tegemoetkomen aan drie problemen van de zomerscholen. Ten eerste worden in de projectoproep op dit moment de kinderen die volgend jaar naar het eerste leerjaar moeten, en nu dus in de derde kleuterklas zitten, uitgesloten.

Dat is volgens de indieners absurd en gaat regelrecht in tegen het beleid dat de Vlaamse Regering probeert te ontwikkelen. De Vlaamse Regering acht de aanwezigheid van kleuters op school bijzonder belangrijk. Er wordt erkend dat de ontwikkeling, en zeker de taalontwikkeling, zo vroeg mogelijk moet beginnen. Dat is ook één van de redenen waarom de leerplichtleeftijd is verlaagd en waarom de minister de taalscreening heeft ingevoerd voor leerlingen die naar het eerste leerjaar moeten.

De kinderen van de derde kleuterklas zitten al thuis sinds maart. Het was ook moeilijker om voor kleuters op een goede manier afstandsonderwijs te organiseren. Er zijn dus kleuters die de voorbije weken en maanden een achterstand hebben opgelopen. De indieners zijn van mening dat de kinderen die aan het eerste leerjaar moeten beginnen zeker een doelgroep moeten zijn van de zomerscholen.

Ten tweede is de timing van de projectoproep volgens het lid veel te krap. Scholen of lokale besturen moeten het project van de zomerscholen trekken. Scholen hebben het op dit moment bijzonder druk met allerlei andere zaken. Er zijn bijzonder weinig scholen die nu al ruimte kunnen vrijmaken voor het indienen van een project voor de zomerscholen. Er haken dus bij voorbaat al heel veel scholen af, meent de spreker.

Daarom doen de indieners het voorstel om de deadline te verschuiven. Zij vragen ook om vooral steden en gemeenten aan te moedigen om de trekkersrol te vervullen. Maar ook steden en gemeenten worden overbevraagd, dus is het ook voor hen niet evident om tijdig een project in te dienen. Er zijn bovendien ook steden en gemeenten die geen project indienen omdat ze geen stedelijk of gemeentelijk onderwijs hebben. Ook dat is volgens de spreker problematisch, want het zorgt ervoor dat op een aantal plaatsen waar het essentieel is geen zomerscholen georganiseerd zullen worden.

Ten derde moeten met de zomerscholen vooral kwetsbare kinderen bereikt worden. De kinderen van gemotiveerde ouders hebben meestal ook de beste begeleiding thuis bij het afstandsonderwijs. Het is net de groep die moeilijk bereikt wordt die in de zomerscholen moet terechtkomen. Daarom vragen de indieners aan de Vlaamse Regering om een samenwerking op te zetten met organisaties die ervaring hebben met het bereiken en betrekken van kwetsbare leerlingen en in de projectoproep te stimuleren om die samenwerking op poten te zetten.

Om de zomerscholen te laten slagen, zijn enkele broodnodige aanpassingen nodig, stelt Elisabeth Meuleman. Gemeenten en steden zullen de projecten moeten trekken en er is samenwerking nodig met organisaties die kwetsbare groepen bereiken. Er is dus meer tijd nodig om dit te organiseren en te zorgen voor voldoende inschrijvingen. Daarnaast dienen de derdejaarskleuters in het project opgenomen te worden.

Volgens de spreker zijn dat heel redelijke vragen.

Hannelore Goeman schetst dat het door minister Ben Weyts gelanceerde project van de zomerscholen – dat vrijwillig is voor leerlingen en waaraan een vergoeding vasthangt voor de organisatoren – de bedoeling heeft om de tijdens de coronacrisis opgelopen achterstand van leerlingen zo veel mogelijk te beperken.

Het lid vindt dat een heel goed idee, maar zij ziet drie grote uitdagingen. De eerste is om net de kinderen die er nood aan hebben te motiveren om mee te doen. De tweede betreft de timing van de projectoproep. De derde is het vinden van voldoende personeel om de zomerscholen georganiseerd te krijgen, na vier intensieve maanden in het onderwijs.

Iedereen is het er volgens het lid over eens dat het bijzonder stresserende tijden waren voor veel leerlingen. Het waren soms lange eenzame dagen thuis met de schooltaken, terwijl andere leerlingen amper aan huiswerk toekwamen wegens de moeilijke thuissituatie: geen pc, amper hulp, geen rustige plaats.

Tijdens de schoolvakantie opnieuw uren op de schoolbanken zitten, zal heel weinig kinderen enthousiast maken. Maar dat maakt de kans alleen maar groter dat vooral kinderen die er minder nood aan hebben zich bij de zomerscholen zullen aanmelden, net omdat hun ouders gemotiveerd en goed geïnformeerd zijn.

Het is cruciaal dat kinderen die thuis niet altijd even goed geholpen worden aan de zomerscholen deelnemen, benadrukt Hannelore Goeman. Uit onderzoek blijkt dat tijdens de zomer sowieso de kloof tussen kansarme en kansrijke kinderen groter wordt. Kansrijke kinderen blijven formeel bijleren via allerlei zomeractiviteiten, terwijl kansarme kinderen die mogelijkheden veel minder hebben. De coronacrisis heeft dat alleen versterkt door de maanden afwezigheid van school. Hetzelfde geldt voor kinderen die thuis geen Nederlands spreken. Zonder taalstimulering zal hun kennis van het Nederlands tijdens de zomer erop achteruitgaan.

Hiermee kan niet vroeg genoeg gestart worden, meent het lid. Vandaar het voorstel om de zomerscholen uit te breiden naar kinderen van de derde kleuterklas.

De spreker benadrukt dat de zomerscholen zeker niet op de schoolbanken moeten plaatsvinden. Na alle coronastress moet het vooral leuk blijven. Het is volgens haar de uitdaging om zomerscholen zo spannend, speels en leerrijk mogelijk te maken, zodat kinderen zelf zin krijgen om deel te nemen.

Het concept zomerschool wordt best zo breed mogelijk ingevuld. De spreker ziet het als een samenwerking tussen scholen, gemeenten, speelpleinwerking en andere organisaties, om samen een sterk prikkelend en pedagogisch zomeraanbod uit te werken op maat van elke leeftijd. Op die manier kan de horizon van de kinderen verbreed worden. Hannelore Goeman is fan van het concept, maar er moet voldoende tijd zijn om het goed uit te werken.

Voor de lagere school ziet de spreker de zomerschool eerder als een speelpleinwerking, verrijkt met educatieve en taalstimulerende activiteiten. Voor het secundair onderwijs gaat het ook over les, met inhoudelijke begeleiding, maar aangevuld met sport, cultuur, wetenschap enzovoort.

De gemeenten krijgen best de regie- en trekkersrol om zo veel mogelijk partners te betrekken en in een zo sterk mogelijk aanbod te voorzien.

De tweede uitdaging is voldoende personeel vinden. Veel scholen zien het niet zitten om na vier maanden van plannen en bijsturen en het combineren van fysiek lesgeven, afstandsleren en opvang, nog zelf het initiatief te nemen om een zomerschool te starten en er de nodige mensen voor te vinden.

Door te kiezen voor een brede zomerschool, in samenwerking tussen gemeente, scholen, speelpleinwerking en lokale organisaties, kan het werk verdeeld worden en staan scholen en leerkrachten er niet alleen voor.

De derde uitdaging is de timing. Een dergelijk project geloofwaardig uitwerken, kost tijd, meent Hannelore Goeman. De deadline van 5 juni is te krap. Vandaar de vraag van de indieners om de deadline minstens te verplaatsen naar 15 juni.

De zomerscholen zijn een goed idee, benadrukt de spreker, maar er moet voor worden gezorgd dat het geen gemiste kans wordt omdat de actoren niet de tijd hadden om er iets geweldig van te maken.

2. Bespreking

Kathleen Krekels hoort van de indieners interessante betogen om allerlei samenwerkingen op te zetten, maar ze geven ook aan dat het niet evident is. Er moet volgens het lid realistisch bekeken worden wat mogelijk is. Het project van de zomerscholen is heel positief. De al bestaande zomerscholen zijn gericht op het wegwerken van taalachterstand. Nu wordt daar de leerachterstand bijgenomen.

Voor kansarme kinderen en kinderen met leerachterstand is begeleiding heel belangrijk. In kleinere groepen en in een meer speelse omgeving werken, zijn daarbij opportuniteiten.

In de oproep staat duidelijk dat lokale of provinciale besturen de initiatiefnemers kunnen zijn, naast scholen en onderwijsnetwerken. Binnen het huidige project is dus veel mogelijk, stipt de spreker aan.

Het voorstel van resolutie vraagt om de lokale besturen te betrekken, maar veel besturen geven aan dat dat niet evident is: omdat zij geen stedelijk of gemeentelijk onderwijs hebben en tijdens de coronacrisis al heel veel personeel voor allerlei zaken moesten inzetten. Zij hebben dus niet de tijd en ruimte of zien de nood niet om een zomerschool te organiseren.

De spreker meent dat het voorstel van resolutie eigenlijk een beetje zonder voorwerp is. De zomerscholen zijn ook niet het enige aanbod tijdens de vakantie. In gemeenten en steden is er steeds een breed aanbod van kampen en workshops. Daarin komen ook taal, wiskunde, wetenschappen, kunst, cultuur en sport aan bod.

Voor lokale besturen zijn dit gekende activiteiten. *Kathleen Krekels* ziet voor lokale besturen een rol weggelegd om ervoor te zorgen dat kansarme kinderen aan deze activiteiten deelnemen. Scholen kunnen leerlingen met leerachterstand aanmoedigen om hieraan deel te nemen. Gemeenten kunnen bekijken om de activiteiten zo laagdrempelig mogelijk te maken voor kinderen die anders moeilijker te bereiken zijn. De spreker ziet daarbij een rol weggelegd voor de OCMW's, die middelen hebben om inschrijvingsgelden terug te betalen, en gemeenten beschikken over vrijetijdspassen om bepaalde groepen te bereiken. De lokale besturen moeten volgens het lid hun knowhow gebruiken om die mensen te bereiken. Dat acht ze waardevoller dan de vragen uit het voorstel van resolutie.

Een goede basis Nederlands is belangrijk voor kleuters om naar het eerste leerjaar te gaan, beaamt Kathleen Krekels. Maar de reguliere zomerscholen bieden een taalaanbod, en uiteraard kunnen kleuters daarvoor ingeschreven worden. Ook de andere lokale reguliere initiatieven zijn toegankelijk voor kleuters. Zij acht het dus niet nodig om het nieuwe project van de zomerscholen te verbreden tot de derde kleuterklas.

In de projectoproep voor de zomerscholen staat duidelijk dat er sowieso een tweede ronde komt, merkt de spreker op. De indieners van het voorstel van resolutie geven aan dat scholen en lokale besturen het op dit moment niet zien zitten om een project in te dienen. Dus als er tegen de eerste deadline weinig voorstellen zijn, zal er zeker een tweede ronde komen omdat er nog middelen beschikbaar zullen zijn, stelt Kathleen Krekels. Voor de tweede ronde zal er dus meer tijd zijn om voorbereidingen te treffen. Het verplaatsen van de eerste deadline naar 15 juni zal geen soelaas brengen.

De N-VA zal het voorstel van resolutie niet steunen omdat het eigenlijk zonder voorwerp is. De zomerscholen zijn een heel goed initiatief en het lid hoopt dat in een tweede ronde er meer gemeenten op zullen intekenen.

Roosmarijn Beckers is van mening dat het voorstel van resolutie een extra mogelijkheid biedt aan de scholen, lokale besturen nergens toe verplicht en hun meer tijd geeft. Het voorstel zorgt ervoor dat een groep leerlingen die binnenkort op de schoolbanken van het eerste leerjaar zit, betrokken kan worden.

Volgens het regeerakkoord is kennis van het Nederlands heel belangrijk om het eerste leerjaar aan te vatten. Het voorstel van resolutie is volgens het lid vooral belangrijk voor de kwetsbare leerlingen. Het is belangrijk dat zij betrokken worden, om hun kansen op goed onderwijs zo groot mogelijk te houden.

De spreker vreest dat de zomerscholen in grote mate hun doel voorbij zullen schieten en vooral leerlingen zullen aantrekken die er eigenlijk weinig nood aan hebben. De leerlingen die er wel nood aan hebben, zullen uit de boot vallen. Daarom doet zij een oproep aan de ouders van kwetsbare leerlingen om zo veel mogelijk gebruik te maken van het beschikbare aanbod.

De fractie van Roosmarijn Beckers zal het voorstel van resolutie goedkeuren.

Loes Vandromme zegt dat een aantal bekommernissen uit het voorstel van resolutie zeker pertinent zijn. Het lid was ook voorstander van een tweede indiendatum. Die is er ook gekomen, omdat veel scholen en lokale besturen opmerkten dat alles heel snel moest gebeuren. De scholen en lokale besturen die hun projecten wel al klaar hadden, willen die ook graag al indienen, om de voorbereidingen te kunnen treffen voor de start op 1 juli.

De spreker blijft vragen om de tweede oproep goed te ondersteunen. Het is voor haar vooral van belang om een mattheuseffect te voorkomen. De scholen en lokale besturen die nog bezig zijn om een project op te starten moeten de ruimte krijgen, zodat niet enkel degenen met bestaande expertise aan de bak komen.

Loes Vandromme stelt voor om een evaluatie te houden van de ingediende projecten. Het is van belang om bij een tweede indienronde daaruit lessen te trekken. Veel scholen en lokale besturen zijn van plan om de zomerscholen pas in augustus in te richten. Die beschikbare tijd moet nuttig gebruikt worden.

Ook over de kleuters heeft het lid vragen. Ze is geen voorstander van eindtermen voor het kleuteronderwijs. De zomerscholen zijn sterk gericht op remediëring en het bekijken van de doelen die niet gehaald zijn. Zij stelt voor om bij de evaluatie

extra aandacht te schenken aan de stimulerende context, die specifiek voor kleuters belangrijk is. Bij de tweede oproep zou het mogelijk moeten zijn om projecten op te zetten die net aan de leerattitude en de leergoesting aandacht besteden.

Voor Loes Vandromme is het belangrijk om de remediëring ruimer op te vatten dan nu in het concept is opgenomen.

Jo Brouns voelde zich ook als burgemeester aangesproken door het project en dus kon zijn gemeente niet achterblijven bij het opzetten van een zomerschool. Hij geeft toe dat de bezorgdheden die geuit worden ook bij hem lokaal aan bod kwamen. Toen hij de vijf schooldirecteurs aansprak, merkte de spreker dat het voor hen niet evident is om dat project er nog eens bij te nemen. De tijd was inderdaad kort.

Het lid stuurt aan op een goede evaluatie en het maximale gebruik van het tweede indienmoment.

De webinars van de provincies werden heel positief onthaald, merkt *Jo Brouns* op. De provincies hebben het dossier ter harte genomen en ondersteuning geboden aan de lokale besturen, om te vermijden dat enkel de grote steden de knowhow en expertise hebben om projecten in te dienen. De provincies zullen de coördinatoren begeleiden, een pool voor leerkrachten en begeleiders maken en de gemeenten steunen bij het opmaken van de dossiers. De provincies hebben hun rol in het flankerend beleid heel goed opgenomen, meent de spreker.

Elisabeth Meuleman is teleurgesteld in de reactie van de meerderheid. Zij was in de veronderstelling dat de meerderheidspartijen echt in de zomerscholen geloofden en ze wilden doen slagen. Zij dacht dat het project gedragen werd door zowel CD&V, Open Vld en de N-VA.

Doordat leerlingen sinds maart niet meer naar school kunnen gaan, is er een achterstand en deskundigen vrezen dat de kloof tussen leerlingen zal groeien. Het is van belang om die kloof te dichten, om te voorkomen dat deze generatie leerlingen de achterstand blijft meenemen. Het lid ging ervan uit dat de zomerscholen een inspanning waren om de door de coronacrisis opgelopen achterstand weg te werken en te voorkomen dat die gedurende de hele schoolcarrière blijft doorwegen.

Tot haar verbazing merkt *Elisabeth Meuleman* bij de meerderheid niet het voluntarisme en enthousiasme om er echt in te geloven. Het lijkt alsof de zomerscholen een deel van de marketing van de minister waren en mooi stonden in de etalage. Maar de wil om te slagen en ervoor te zorgen dat het vooropgestelde objectief – kwetsbare kinderen met een schoolachterstand die moeten beginnen aan hun schoolse carrière meenemen – bereikt wordt, ontbreekt.

De steden en gemeenten waar iemand het voortouw neemt en die goed geïnformeerd zijn, zullen erin slagen om een goed project uit te werken. Ze verwijst daarbij naar de gemeente van *Jo Brouns* en naar Mechelen. Maar in veel steden en gemeenten zal dat niet lukken omdat de timing niet haalbaar is, de werklast te groot en de ondersteuning te beperkt. Maar blijkbaar is de meerderheid niet bereid om daar iets aan te doen.

Ook *Elisabeth Meuleman* is geen voorstander van eindtermen voor kleuters. Het huidige systeem met ontwikkelingsdoelen is perfect, want leren is een proces. Maar met de zomerscholen is het de bedoeling om de corona-achterstand weg te werken en te zorgen dat de kleuters naar het eerste leerjaar kunnen gaan. Dat zal uiteraard op een andere manier moeten gebeuren dan voor leerlingen van het lager onderwijs. Differentiëren volgens leeftijd is volgens de spreker logisch, maar het belangrijkste is dat de kleuters die naar het eerste leerjaar gaan, meegenomen worden.

Kathleen Krekels heeft verwezen naar bestaande reguliere initiatieven. Maar het gaat om het aanpakken van een specifiek probleem, benadrukt de spreker. Het doel van de zomerscholen was net om in deze vakantie de opgelopen achterstand weg te werken. Daarna kan nagedacht worden om de zomerscholen structureel te verankeren.

Elisabeth Meuleman weet niet in welke mate de tweede oproep al concreet vorm heeft gekregen. Wat is de indiendatum en wat zijn de eventueel gewijzigde criteria?

Het is nodig dat er daarbij meer ondersteuning is voor scholen en steden en gemeenten.

Hannelore Goeman heeft toch veel parallellen gehoord tussen het voorstel van resolutie en de bekommernissen van leden van de meerderheid: samenwerking, de rol van lokale besturen en het doel om kinderen die er het meest nood aan hebben op de zomerscholen krijgen.

Het is best om kinderen zo jong mogelijk te laten bijleren in de zomerscholen, dus in de aanloop naar het eerste leerjaar. Maar dat moet uiteraard spelenderwijs gebeuren, beklemtoont de spreker. Zij is evenmin voorstander van eindtermen in de kleuterklas.

Zij herhaalt de oproep dat de meerderheid zich engageert voor deze projecten. Het is een kans om de corona-achterstand, die er voor sommige kinderen is, te beperken.

Voor Kathleen Krekels is het voorstel van resolutie zonder voorwerp. Voor Hannelore Goeman zijn alle opmerkingen die zij heeft gehoord een extra reden om het voorstel van resolutie te steunen. Maar de ijzeren wet van meerderheid tegen oppositie zal ook vandaag niet geschonden worden, stelt de spreker vast. Ook dat is een gemiste kans, besluit Hannelore Goeman.

Kathleen Krekels onderstreept dat er een oproep is gelanceerd voor de zomerscholen omdat de meerderheid ze belangrijk acht. De redenen die door sp.a en Groen worden aangehaald, zijn belangrijk en worden door het lid onderschreven.

Maar het voorstel van resolutie vraagt om de huidige projectoproep aan te passen. Daar is volgens de spreker geen noodzaak toe, want er komt een tweede oproep. In de tweede oproep kunnen altijd nuances aangebracht worden. Misschien kan de timing van de tweede oproep aangepast worden aan de initiatiefnemers die nu nog moeten starten, maar die in augustus een zomerschool willen inrichten, zodat zij tijd hebben om de aanvraag in te dienen. Dergelijke zaken kunnen bij een tweede oproep steeds bekeken worden, stipt de spreker aan.

Aan de werklast voor de scholen en de lokale besturen verandert het voorstel van resolutie niets. Die situatie blijft moeilijk. De indieners willen dat de lokale besturen projecten trekken, maar die zullen uiteraard samenwerking zoeken. Veel landelijke gemeenten hebben geen organisaties met ervaring op dat vlak, dus zullen gemeentebesturen sowieso naar de scholen kijken, want daar zitten de potentiële vrijwilligers voor de zomerscholen. Maar ook de scholen geven aan dat het heel druk was, dat ze de zomerscholen steunen, maar dat het net iets te veel is op dit moment. Daar verandert het voorstel van resolutie niets aan. In die zin heeft het dus geen meerwaarde ten opzichte van de huidige projectoproep.

Kathleen Krekels meent dat bij de tweede oproep gekeken kan worden waar nuance nodig is, zodat meer organisaties zich inschrijven.

Jan Laeremans meent dat iedereen het erover eens is dat de zomerscholen een goed initiatief zijn. De tijd is kort, dus het is begrijpelijk dat veel scholen het even niet zien zitten, want de directies hebben hun handen nu meer dan vol.

Het lid acht het zinvol om ook de kinderen van de derde kleuterklas op te nemen in de zomerscholen. Hij heeft daarover van de meerderheid geen tegenargumenten gehoord. Hij begrijpt dat de eerste oproep niet meer aangepast kan worden. Maar als een tweede oproep wordt gelanceerd, kan de doelgroep volgens de spreker perfect verbreed worden.

Dat betekent dat er andere mensen moeten instaan voor de begeleiding van de kleuters. *Jan Laeremans* is niet zeker dat die overal gevonden zullen worden. Het is ook de vraag of ouders wel bereid zullen zijn om hun kinderen te sturen. Ook bij de heropstart van de kleuterklas bleek dat vooral de kinderen die er nood aan hebben – de kinderen die thuis niet Nederlandstalig zijn – wegblijven.

Het zal niet gemakkelijk zijn om ze te bereiken, maar de spreker is er wel voorstander van om de mogelijkheid te creëren om kinderen van de derde kleuterklas naar de zomerschool te halen. Het kan voor de meerderheid toch geen groot probleem zijn om in de tweede oproep te zetten dat kinderen van vijf jaar meegenomen kunnen worden, veronderstelt *Jan Laeremans*.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie over enkele noodzakelijke aanpassingen in de project-oproep rond zomerscholen wordt verworpen met 6 stemmen tegen 8.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Loes VANDROMME
Stijn BEX,
verslaggevers